

FINSPÅNG

Strategi för stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning

---

Finspångs kommun

Datum 2019-10-30
Ärendenummer: KS.2018.0941
Versionsnummer 1

FINSPÅNGS KOMMUN

Strategi för stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning

---

Finspångs kommun
612 80 Finspång
Telefon 0122-85 000 • Fax 0122-850 33
E-post: kommun@finspang.se
Webbplats: www.finspang.se

Innehåll

Inledning	3	Mål	7
Uppdrag från Kommunfullmäktige	3	Strategier	7
Ledamöter i omsorgsberedningen	3	Lättillgänglig information	7
Genomförande av uppdraget	3	Mötesplatser och anhörigstöd	8
Definition av begrepp som återkommer i planen	4	Samverkan	8
Stödet till personer med psykisk funktionsnedsättning – mål och strategier	6	Boende och stöd i det egna hemmet	9
		Arbete och sysselsättning	9
		Brukarens behov, integritet, trygghet och självbestämmande	9
		Personalens kompetens och förhållningssätt	10
		Kvalitet	10

Inledning

Uppdrag från Kommunfullmäktige

Beredningen fick på Kommunfullmäktige 2018-09-19 uppdrag enligt nedan:

Uppdrag till omsorgsberedningen - revidera handlingsplan för den kommunala psykiatrin

Sammanfattning

Nuvarande handlingsplan för den kommunala psykiatrin omfattar tiden 2012–2016 och behöver därför uppdateras.

Omsorgsberedningen har tagit upp med kommunfullmäktiges presidium behovet att revidera handlingsplanen.

Kommunfullmäktiges beslut

1. Att uppdra till omsorgsberedningen att enligt uppdragsplan KS.2018.0941-1 revidera handlingsplan för den kommunala psykiatrin.
2. Att beredningens uppdrag ska vara klart 2018-12-31.

Ledamöter i omsorgsberedningen

Ingrid Westlund (V), ordförande

Per-Olof Hårsmar (KD), vice ordförande

Ing-Marie Jeansson (S)

Lilian Bressler (M)

Hakon Fältström (L)

Britta Gustavsson (C)

Gerd Femerström (SD)

Bill Johansson (S)

Genomförande av uppdraget

Beredningen inledde sitt arbete med att studera den handlingsplan vi fått i uppdrag att revidera. Den definition som fanns var vid och omfattade ”psykisk hälsa” i ett brett perspektiv. Beredningen landade i, att i sin definition, särskilt fokusera ”psykisk funktionsnedsättning” med tanke på att det finns en arbetsgrupp som arbetar i ett vidare perspektiv kring psykisk ohälsa. Som en följd av detta val benämns beredningens förslag ”*Strategi för stöd till personer med psykiskt funktionsnedsättning - Finspångs kommun*”

Strategin omfattar och fokuserar på kommunens stöd och insatser, till personer med psykisk funktionsnedsättning, som regleras i socialtjänstlagen, SoL, och i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Dessutom berörs områden som hälso- och sjukvårdslagen och skolan.

Beredningen gjorde därefter en uppföljning av föregående handlingsplan för kommunal psykiatri genom att be sektor Social omsorg att kommentera de utvecklingsområden som fanns i handlingsplanen. Uppföljningsresultatet ligger till grund för mål och strategier när det gäller stöd till psykiskt funktionsnedsatta. Beredningen har under arbetets gång beaktat ett stort antal nationella dokument/lagar/regler, regionala överenskommelser och pågående arbete i Finspångs kommun kring psykisk hälsa och psykisk funktionsnedsättning.

Beredningens arbetsprocess har fortlöpande rapporterats till Kommunfullmäktige.

Vissa delar i ”Handlingsplan för den kommunala psykiatrin 2012–2016” som reviderats finns kvar eller har modifierats, och andra har tillkommit.

Strategin behandlar följande åtta områden:

- Lättillgänglig information
- Mötesplatser och anhörigstöd
- Samverkan
- Boende och stöd i det egna hemmet
- Arbete och sysselsättning
- Brukarens behov, integritet, trygghet och självbestämmande
- Personalens kompetens och förhållningssätt
- Kvalitet

Definition av begrepp som återkommer i planen

- **LSS** – Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- **Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NP)** - en övergripande beteckning för olika tillstånd som har koppling till centrala nervsystemet och som medför svårigheter med socialt samspel, kommunikation, impuls- och aktivitetskontroll, uppmärksamhet och inlärning, tex autismspektrum och adhd.¹
- **Psykiskt funktionshinder** - begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen²
- **Psykisk funktionsnedsättning** - nedsättning av psykisk funktionsförmåga³
- **Psykisk ohälsa** – allt från psykiska besvär som stör välbefinnandet och påverkar våra dagliga liv till psykisk sjukdom.⁴
- **SoL** – Socialtjänstlagen

---

¹ Barn och unga med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning Brukardialogberedning 2 2011 - Landstinget i Östergötland 2011

² Socialstyrelsens termbank

³ Socialstyrelsens termbank

⁴ Fem fokusområden fem år framåt – regeringens strategi inom området psykisk hälsa 2016–2020, Nationell samordnare inom området psykisk hälsa

- **Återhämtning (från psykisk sjukdom)** - man kan tala om social respektive total återhämtning, där social återhämtning beskriver en situation där individen har ett normalt socialt liv, där psykiska symtom kan finnas kvar men inte överskuggar tillvaron, där individen kan ha viss kontakt med psykiatrin och socialtjänsten men inte behöver heldygnsvård. Vid total återhämtning besväras individen inte längre av psykiska symtom och har ingen kontakt med psykiatrin eller socialtjänsten.⁵

---

⁵ Nationella riktlinjer för vård och stöd vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd – Socialstyrelsen 2018

Stödet till personer med psykisk funktionsnedsättning – mål och strategier

Inledningsvis presenteras några nationella, regionala och kommunala målformuleringar som styrts frammandet av beredningens förslag till mål och därtill strategiska områden för stödet till psykiskt funktionsnedsatta i Finspångs kommun.

Finspångs kommuns vision

”Finspång är den attraktiva kommunen i en spännande region, där vi skapar utveckling och livskvalitet genom samverkan, öppenhet och nytänkande.”⁶

Nationellt mål för funktionshinderpolitiken

”... uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning...”⁷

Regional överenskommelse

”Syftet är att personer i målgrupperna ska ges möjlighet till återhämtning och delaktighet i samhällslivet på samma villkor som andra. Vård, stöd och andra insatser ska bidra till att individen behåller och/eller förbättrar sin hälsa samt sina funktioner inom livsområden som boende, sysselsättning och mellanmänniska relationer. Den enskilde ska få vård, stöd och insatser som är samordnade...”⁸

---

⁶ Finspångs kommuns vision

⁷ Nationellt mål för funktionshinderpolitiken, prop. 2016/17:188

⁸ Överenskommelse om samverkan mellan Region Östergötland och kommunerna i Östergötland kring personer med psykisk funktionsnedsättning och personer med missbruk, 2018

Mål

Utifrån ovanstående formuleras Finspångs kommuns mål för stödet till personer med psykisk funktionsnedsättning:

Personer med psykisk funktionsnedsättning ska ges möjlighet till återhämtning och delaktighet i samhällslivet på samma villkor som andra.

Stöd och insatser ska bidra till att individen behåller och/eller förbättrar sin hälsa samt sina funktioner inom livsområden som boende, sysselsättning och mellanmännsliga relationer.

Strategier

Här presenteras åtta strategiska områden utifrån Finspångs kommuns mål för personer med psykisk funktionsnedsättning. Varje område inleds med en redogörelse av ett nuläge utifrån den uppföljning som gjorts av "Handlingsplan för den kommunala psykiatrin 2012–2016".

Lättillgänglig information

Kommunens hemsida uppdateras kontinuerligt och finns nu också på finska. En "Informationsguide vid psykisk ohälsa" finns tillgänglig. I broschyren framgår vart enskilda, både yngre och äldre, kan vända sig både när det gäller akuta situationer och övriga stödinsatser.

Psykiatriska veckan, som genomförs årligen i samarbete med närliggande kommuner, vänder sig både till professionella och allmänhet. Utbudet under veckan täcker upp olika åldrar.

Strategier för att nå målen:

- Information som riktas till personer med psykisk funktionsnedsättning och dess anhöriga, ska vara uppdaterad, lättillgänglig och lättläst.
- Informationen ska anpassas till nya digitala sökvägar och digitala hjälpmedel av olika slag, inte minst för att nå yngre åldersgrupper

Mötesplatser och anhörigstöd

Två kommunala träffpunkter finns, samt LP-stiftelsens träffpunkt som delvis finansieras av kommunen. Deltagandet är varierande och därför pågår en översyn för att analysera behov och förutsättningar för antalet träffpunkter. Dock är det så, att personalen inom den kommunala hemsjukvården riktad mot psykiatri, upplever att det saknas mötesplatser för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Anhörigstöd erhålls när behov framkommer. En gruppverksamhet ”Solkatten” finns för barn och unga som lever i familjer med psykisk funktionsnedsättning, missbruk etc.

Strategier för att nå målen:

- Målgruppen ska ha tillgång till och erbjudas en meningsfull fritidssysselsättning och mötesplatser. Vidare ska stöd till att kunna delta erbjudas.
- Ensamhet ska förebyggas.
- Anhörigstödet ska utvecklas. Särskilt fokus ska riktas på barn till personer med psykisk funktionsnedsättning och anhöriga till barn med neuropsykiatriska diagnoser (NP).

Samverkan

Finspångs kommun deltar tillsammans med Närsjukvården i Finspång (NIF) i ett projekt som syftar till tidiga och samordnade insatser för barn och unga. Det finns också en överenskommelse mellan Region Östergötland och kommunerna kring personer med psykisk funktionsnedsättning och/eller personer med missbruk. En uppföljning/analys pågår gällande samordnad individuell plan (SIP). Strukturerad samverkan finns idag med frivillig- och intresseorganisationer, men kan utvecklas ytterligare. Det saknas i vissa fall rutiner och samordning vad gäller LSS och möjligheten till ekonomiskt bistånd.

Strategier för att nå målen:

- Kommunen ska aktivt arbeta för att utveckla kända, fasta och tydliga samverkansformer mellan de kommunala verksamheter som kan finnas involverade kring personer med psykisk funktionsnedsättning.
- Kommunen ska aktivt arbeta för att utveckla kända, fasta och tydliga samverkansformer med verksamheter styrda av externa aktörer.
- Kontinuiteten och uppföljningen av stödet och insatserna ska bibehållas kring den enskilde vid övergången mellan olika vårdformer och insatser.

Boende och stöd i det egna hemmet

Riktlinjer för boendestöd finns framtagna. En gruppbostad med 4 platser har öppnats 2017 för personer med NP.

Strategier för att nå målen:

- Boende utformade speciellt för unga vuxna med neuropsykiatriska diagnoser ska i möjligaste mån säkerställas.
- Fortsätta utveckla familjestödet till personer med psykisk funktionsnedsättning.

Arbete och sysselsättning

Totalt sett finns 120 ”skapade tjänster” t.ex. trygghetsanställningar inom Arbetsmarknadsenheten. Knappt hälften av dessa innehas av människor med psykisk ohälsa/psykisk funktionsnedsättning. AME har, utan framgång, försökt bjuda in det lokala näringslivet. Praktiksamordnaren har dock, i enskilda ärenden, hittat praktikplatser. Det finns ett stort behov av utbildade handledare som kan ta emot psykiskt funktionsnedsatta.

Strategier för att nå målen:

- Ha tillgång till meningsfull sysselsättning med sikte på arbetsmarknaden.
- Undersöka samverkansmöjligheterna med det lokala närings- och föreningslivet inklusive intresseorganisationer.
- Fortsatt utveckling av samverkan med Försäkringskassan, Region Östergötland och Arbetsförmedlingen för att underlätta målgruppens inträde på arbetsmarknaden.

Brukarens behov, integritet, trygghet och självbestämmande

Särskilt kvinnor med psykisk funktionsnedsättning är en riskgrupp för att utsättas för våld i nära relationer. Det finns idag dokument som beskriver riktlinjer kring riskfaktorer och handlingsplan rörande våld mot kvinnor. Dokumenten behöver uppdateras och utvecklas.

Strategier för att nå målen:

- Stödet, vården och rehabiliteringen ska utgå från brukarens behov, bygga på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet.
- Den enskildes egna önskemål ska så långt som möjligt tillgodoses.
- När åtgärder rör barn ska barnkonventionen beaktas.⁹
- Både vuxnas och barns utsatthet för våld och övergrepp ska uppmärksammas, förebyggas och motverkas.

---

⁹ Barnkonventionen blir svensk lag 1 januari 2020.

Personalens kompetens och förhållningssätt

Utbildningsinsats "Första hjälpen" till psykisk hälsa påbörjades våren 2018. Kompetensutveckling inom NP har skett kontinuerligt under flera år för den personal som möter målgruppen. Flera personalgrupper har genomgått utbildning genom PUFF ("Praktik, Utveckling, Forskning och Framtid"). En stödpedagog är anställd på ett område för att handleda och utveckla verksamheterna. Genomförande av en behovsinventering av kompetensutvecklingsinsatser har för närvarande skjutits på framtiden.

Strategier för att nå målen:

- Genomföra behovsinventering av kompetensutvecklingsinsatser för personal i verksamheter som möter målgruppen. Inventeringen ska vara underlag för en kompetensutvecklingsplan, samt vid nyrekrytering.
- Verksamheten ska aktivt arbeta med värdegrund och förhållningssätt.

Kvalitet

Det är svårt att göra uppföljningar, då området är brett och i vissa fall oklart. Utvärderingsbara handlingsplaner behöver tas fram. Ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete har påbörjats.

Strategier för att nå målen:

- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för de verksamheter som ger insatser till målgruppen ska finnas och användas som ett stöd i utvecklingen av verksamheterna.